

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Запорізька політехніка»

Кафедра «Іноземна філологія та переклад»

Декан гуманітарного факультету

Микола ДЄДКОВ

_____ 2024 року

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК1 Зіставне й типологічне мовознавство

освітня програма (спеціалізація) «Германські мови та літератури (переклад
включно), перша – англійська»

спеціальність _____ 035 Філологія

галузі знань _____ 03 Гуманітарні науки

ступінь вищої освіти _____ магістр

2024 рік

програма з дисципліни «Зіставне й типологічне мовознавство»
спеціальності 035 Філологія,
освітня програма (спеціалізація) «Германські мови та літератури (переклад включно), перша –
англійська»

Розробник: Олена ХАВКІНА, доцентка кафедри «Іноземна філологія та переклад»,
кандидатка філологічних наук, доцентка

Програма погоджена:

В.о. завідувачки кафедри
«Іноземна філологія та переклад»

Наталія ЖУКОВА
_____ 2024

Гарант освітньої програми

Анатолій ПРИХОДЬКО
_____ 2024

Схвалено науково-методичною комісією гуманітарного факультету
(найменування факультету)

Протокол від «21» серпня 2024 року № 1

Голова науково-методичної комісії

Микола ДЄДКОВ
_____ 2024

1. Опис навчальної дисципліни

Загальна характеристика

Обов'язковий освітній компонент	
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Обмеження щодо форм навчання	Без обмежень

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів	4	
Модулів	-	-
Змістових модулів	2	2
Семестр	1	1
Загальна кількість годин	120	
з них аудиторних:	28	6
лекції	14	4
практичні	-	-
лабораторні	-	-
семінарські	14	2
з них самостійної роботи:	62	84
Занять на тиждень	2	-
Індивідуальні завдання		
Форма контролю	іспит	
Курсова робота (загальний обсяг)	30	

2. Мета навчальної дисципліни

Метою вивчення курсу «Зіставне й типологічне мовознавство» є ознайомлення майбутніх перекладачів з основними поняттями зіставного й типологічного мовознавства, з сучасними методиками контрастивних досліджень, аналіз найсуттєвіших спільних і відмінних ознак мов світу на всіх рівнях їхньої структури (фонетико-фонематичному, лексико-семантичному, дериваційному, граматичному, синтаксичному, фразеологічному, стилістичному тощо). Ця мета реалізується шляхом досягнення таких цілей:

Практичної: познайомити студентів із сучасними методами проведення контрастивних досліджень, що сприятиме їх професійному розвитку, а також спонукатиме до активної участі у перекладацькій діяльності та науково-дослідній роботі.

Освітньої: розвивати навички самостійного навчання, аналізу та критичного мислення для продовження навчання.

Пізнавальної: мотивувати студентів вчитися новому, створювати умови для формування у них культури навчання протягом життя.

Розвиваючої: допомагати здобувачам вищої освіти опановувати загальні та фахові компетентності, необхідні у повсякденній, академічній та професійній діяльності.

3. Завдання вивчення дисципліни

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Зіставне й типологічне мовознавство» є:

- ознайомити студентів із термінами та поняттями курсу;
- з'ясувати найосновніші подібності і відмінності між мовами світу (на усіх мовних рівнях), розкриваючи їх причини, виявити міжмовні відповідності і лакуни;
- схарактеризувати типові для зіставляваних мов тенденції;
- визначити труднощі у навчанні нерідної мови, а також межі застосування зіставлення як прийому навчання нерідної мови;
- познайомити магістрантів із основними лінгвістичними напрямками і школами, що проводять зіставні дослідження мов світу, проаналізувати основні підходи, принципи та методики зіставних досліджень.

4. Пререквізіти і постреквізіти навчальної дисципліни

Передумовами вивчення дисципліни «Зіставне й типологічне мовознавство» є успішне проходження курсів, що складають базову мовну, мовознавчу та перекладознавчу підготовку («Вступ до загального та германського мовознавства», «Практичний курс першої іноземної мови», «Практичний курс

другої іноземної мови», «Практика науково-технічного перекладу», «Порівняльна лексикологія», «Теоретична граматика», «Стилістика»).

Знання та навички, здобуті під час опанування курсу, будуть корисні впродовж всього подальшого навчання, зокрема для вивчення дисциплін, що поглиблюють мовознавчу та перекладознавчу підготовку («Методика викладання іноземної мови», «Мистецтво перекладу й теорія інтерпретації», «Практичний курс першої іноземної мови», «Практика перекладу з основної іноземної мови», «Практичний курс другої іноземної мови»), а також для проведення науково-дослідної роботи, написання курсових робіт (у тому числі й з курсу «Зіставне й типологічне мовознавство»), доповідей, тез та наукових статей, для переддипломної практики та написання кваліфікаційної роботи.

5. Характеристика навчальної дисципліни

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі освіти повинні розвинути та вдосконалити такі **компетентності**:

загальні:

ЗК-2. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК-3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК-11. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ЗК-12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

спеціальні:

СК-1. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних, напрямках і школах.

СК-3. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

СК-4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого матеріалу й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

СК-7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

СК-11. Володіння навичками науково-пошукової роботи у галузі філології, методами добору, аналізу й обробки даних, всебічно застосовувати їх у підготовці кваліфікаційної роботи.

Очікувані програмні результати навчання:

ПРН-2. Упевнено володіти державною та іноземними мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

ПРН-3. Застосовувати сучасні методики й технології для успішного та ефективного здійснення професійної діяльності, забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПРН-7. Аналізувати, порівнювати й класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.

ПРН-11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого та літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН-12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.

ПРН-15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

ПРН-17. Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі.

6. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Тема 1. Зіставне й типологічне мовознавство: предмет, завдання, місце в системі наук.

Тема 2. Історія зіставного й типологічного мовознавства: від античності до сучасності.

Тема 3. Типологія мов як особливий розділ зіставного мовознавства. Різновиди типологій. Характерологія. Універсологія.

Тема 4. Мовний тип і тип у мові. Типологічні класифікації мов.

Тема 5. Методика зіставного мовознавства.

Змістовий модуль 2

Тема 6. Фонетико-фонологічні системи мов.

Тема 7. Морфологічні системи мов.

Тема 8. Граматичні категорії з точки зору зіставного мовознавства.

Тема 9. Словотвір у зіставному аспекті.

Тема 10. Лексико-семантичні системи мов під контрастивним кутом дослідження.

Тема 11. Зіставна стилістика.

Тема 12. Фразеологія у контрастивному висвітленні.

Тема 13. Зіставна концептологія.

Тема 14. Контрастивний аналіз синтаксичних систем мов.

7. Орієнтовний розподіл навчального часу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лк	сем	лаб	інд	с.р.		лк	сем	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1												
Тема 1. Зіставне й типологічне мовознавство: предмет, завдання, місце в системі наук.	5	2				3	7	1				6
Тема 2. Історія зіставного й типологічного мовознавства: від античності до сучасності.	7		2			5	6					6
Тема 3. Типологія мов як особливий розділ зіставного мовознавства. Різновиди типологій. Характерологія. Універсологія.	6	2				4	7	1				6
Тема 4. Мовний тип і тип у мові. Типологічні класифікації мов.	7		2			5	7	1				6
Тема 5. Методика зіставного мовознавства.	6	2				4	8		1			7
Разом за змістовим модулем 1	31	6	4			21	64	3	1			60
Змістовий модуль 2												
Тема 6. Фонетико-фонологічні системи мов.	7		2			5	7	1				7
Тема 7. Морфологічні системи мов.	6	2				4	7					7
Тема 8. Граматичні категорії з точки зору зіставного мовознавства.	6		2			4	8		1			7
Тема 9. Словотвір у зіставному аспекті.	6	2				4	8					8
Тема 10. Лексико-семантичні системи мов під контрастивним кутом дослідження.	6		2			4	5					5
Тема 11. Зіставна стилістика.	7	2				5	6					5

Тема 12. Фразеологія у контрастивному висвітленні.	7		2			5	5					5
Тема 13. Зіставна концептологія.	7	2				5	5					5
Тема 14. Контрастивний аналіз синтаксичних систем мов.	7		2			5	4					4
Разом за змістовим модулем 2	59	8	10			39	26	1	1			24
Усього годин	90	14	14			62	90	4	2			84

8. Види навчальних занять та їх орієнтовний зміст

№ з/п	Тема	Вид занять	Орієнтовний зміст
1	Зіставне й типологічне мовознавство: предмет, завдання, місце в системі наук.	<i>лекційне</i>	Предмет і завдання зіставного мовознавства, його місце в системі наук та практичне значення. Лінгвістика зіставна, типологічна, контрастивна, конфронтативна.
2	Історія зіставного й типологічного мовознавства: від античності до сучасності.	<i>семінарське</i>	Зіставні мовознавчі праці античного та давньоруського періоду. Розвиток зіставної лінгвістики у 17-19 ст. Зіставне мовознавство у 20-на поч. 21 ст. Сучасні контрастивні дослідження.
3	Типологія мов як особливий розділ зіставного мовознавства. Різновиди типологій. Характерологія. Універсологія.	<i>лекційне</i>	Види міжмовних досліджень: типологія, характерологія, універсологія. Поняття, види, завдання.
4	Мовний тип і тип у мові. Типологічні класифікації мов.	<i>семінарське</i>	Поняття мовного типу. Види мовних типів, їх основні характеристики. Типологічні класифікації мов – від перших спроб до сучасних класифікацій. Їх переваги та недоліки.
5	Методика зіставного мовознавства.	<i>лекційне</i>	Методи, принципи, рівні і аспекти зіставних досліджень. Індукція, дедукція, гіпотетико-дедуктивний, зіставний методи, зіставний аналіз, проблема мови-еталона порівняння, компонентний, дистрибутивний аналізи, трансформаційно-породжувальна модель Н. Хомського, відмінкова граматики Ч. Філлмора,

			переклад, математичні і психолінгвістичні методи.
6	Фонетико-фонологічні системи мов.	семінарське	Зіставна фонетика і фонологія: предмет, завдання, методи дослідження. Аспекти зіставлення фонологічних систем.
7	Морфологічні системи мов.	лекційне	Граматичне значення. Синтетичні й способи його вираження. Частини мови у системах різних мов. текстів.
8	Граматичні категорії з точки зору зіставного мовознавства.	семінарське	Загальна характеристика граматичних категорій (роду, числа, відмінка, детермінації, ступенів порівняння, часу, виду, стану, способу, особи). Приховані категорії.
9	Словотвір у зіставному аспекті.	лекційне	Зіставне дослідження словотвору: методика, словотвірна потенція різних класів слів.
10	Лексико-семантичні системи мов під контрастивним кутом дослідження.	семінарське	Внутрішня форма слова. Полісемія. Специфіка переносних значень. Синонімія, омонімія, омографія, міжмовна омонімія. Безеквівалентна лексика, лексичні лакуни.
11	Зіставна стилістика.	лекційне	Дослідження з зіставної стилістики: предмет, напрямки Зв'язок зіставної стилістики з теорією перекладу.
12	Фразеологія у контрастивному висвітленні.	семінарське	Типи міжмовних співвідношень фразеологізмів. Національна специфіка фразеологізмів.
13	Зіставна концептологія.	лекційне	Поняття концепту. Базові напрямки у концептології, її методологія Матриця моделей концептології А. Приходька.

14	Контрастивний аналіз синтаксичних систем мов.	семінарське	Зіставні дослідження синтаксичних систем мов: словосполучення, речення, порядок слів у реченні, типи речень, актуальне членування речення.

9. Форми та методи контролю

Використовуються такі методи контролю: усний контроль (опитування на семінарських заняттях, а для заочної форми навчання – при захисті контрольної роботи), письмовий (виконання завдань двох рубіжних контролів – для студентів денної форми навчання, одного підсумкового тесту – для студентів заочної форми навчання), а також методи самоконтролю і самооцінки.

Форми контролю:

- усні відповіді за темами семінарських занять;
- написання, оформлення та захист курсової роботи;
- рубіжні контролі у вигляді тестів;
- іспит (письмова форма).

10. Критерії оцінювання результатів навчання

Згідно з Положенням про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Запорізька політехніка»¹, передбачено такі контрольні заходи: вхідний, поточний, рубіжний (модульний, тематичний, календарний), відстрочений, підсумковий та семестровий контроль, а також комплексні контрольні роботи та ректорські контрольні роботи.

Система контролю знань здобувачів вищої освіти з дисципліни «Зіставне й типологічне мовознавство» передбачає поточний, рубіжний, підсумковий контролі, написання і захист курсової роботи з дисципліни, написання та захист контрольної роботи (для студентів заочної форми навчання).

Поточний контроль проводиться під час аудиторних (семінарських) занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня знань здобувачів вищої освіти з певної теми. Для поточного контролю знань здобувачів вищої освіти з дисципліни «Зіставне й типологічне мовознавство» враховується систематичність підготовки до семінарських занять та активність роботи на них.

---

¹ Положення про організацію освітнього процесу Національного університету «Запорізька політехніка» / Укладачі: В. Грешта та ін. НУ «Запорізька політехніка», 2021. 41 с.

Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання поточний контроль та оцінювання знань здійснюється з урахуванням роботи на семінарських заняттях (активність, участь у дискусіях тощо). Результати поточного контролю (поточна успішність) є інформацією, що обов'язково враховується викладачем при визначенні результатів рубіжного контролю та підсумкової оцінки з дисципліни.

Рубіжний (модульний, тематичний, календарний) контроль – це контроль знань здобувачів вищої освіти після вивчення логічно завершеної частини навчальної програми дисципліни. Проводиться у вигляді модульної контрольної роботи.

Протягом семестру здобувачі освіти проходять два рубіжних контролю по 2-м змістовим модулям. У кінці семестру вони отримують підсумкову оцінку з дисципліни, що є сумою результатів поточної роботи та рубіжних (модульних) контролів, яка виставляється в екзаменаційну відомість.

Підсумкова оцінка визначається як сумарна двох контролів за перший та другий змістові модулі та поточного контролю.

Поточне тестування та самостійна робота														Поточний контроль	Рубіжні (модульні) контролі	Оцінка
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2									40	60	60-100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14			
2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			

T1, T2 ... T14 – теми змістових модулів.

Контроль знань здобувачів вищої освіти заочної форми навчання здійснюється шляхом виконання та подальшого захисту контрольної роботи у вигляді відповідей на питання, що стосуються змісту роботи (20 балів за контрольну роботу та 20 балів за усний захист), а також написанням підсумкового контролю у вигляді тесту (60 балів).

Для здобувачів освіти як денної, так і заочної форми навчання одним із видів контролю та оцінювання знань із дисципліни «Зіставне й типологічне мовознавство» є написання та захист курсової роботи. На початку семестру магістранти повинні обрати собі наукового керівника із НПП кафедри, спільно з ним обрати тему, розробити план та графік роботи над курсовою роботою і захистити її у терміни, встановлені деканатом.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
	для екзамену, курсового проекту (роботи)
90-100	відмінно
86-89	добре
75-85	добре
60-74	задовільно
1-59	незадовільно

11. Політика курсу

Під час навчання студенти зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності:

- самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю;
- дотримуватися норм законодавства про авторське право;
- брати активну участь у навчальному процесі;
- не запізнюватися на лекції та семінарські заняття, не пропускати заняття без поважних причин;
- самостійно і своєчасно опрацьовувати матеріал пропущеного заняття;
- надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної діяльності;
- бути терпимими, доброзичливими, з повагою ставитися до однокурсників, викладача, керівників курсових робіт;
- при виконанні курсової роботи політика дотримання академічної доброчесності визначається Кодексом академічної доброчесності Національного університету «Запорізька політехніка»
https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Nakaz_N253_vid_29.06.21.pdf

12. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій з дисципліни «Зіставне і типологічне мовознавство» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 035 Філологія освітньої програми «035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська» / Укл.: Хавкіна О. М. Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2022. 67 с.
2. Методичні вказівки до семінарських занять і самостійної роботи з дисципліни «Зіставне і типологічне мовознавство» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 035 Філологія освітньої програми «035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська». Частина 1 / Укл.: Хавкіна О. М. Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2022. 77 с.

3. Методичні вказівки до семінарських занять і самостійної роботи з дисципліни «Зіставне і типологічне мовознавство» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 035 Філологія освітньої програми «035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська». Частина 2 / Укл.: Хавкіна О. М. Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2022. 53 с.
4. Методичні вказівки до виконання кваліфікаційних робіт студентами магістратури за освітньою програмою «Германські мови та літератури (переклад включно)» / укл.: А. Б. Підгорна, А. М. Приходько. Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2023. 52 с.

13. Перелік навчальної, наукової та довідкової літератури

Базова

1. Дубенко О. Ю. Порівняльна стилістика англійської та української мов : посібник для студентів та викладачів вищих навчальних закладів. Вінниця : Нова книга, 2005. 224 с.
2. Корунець І. В. Порівняльна типологія англійської та української мов. Вінниця : Нова книга, 2003. 464 с.
3. Кочерган М.П. Основи зіставного мовознавства : підручник / М. П. Кочерган. К. : ВЦ «Академія», 2006. 424 с.
4. Левицький А. Е. Порівняльна граматики англійської та української мов. К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. 264 с.
5. Приходько А. Концепт у зіставних і типологічних дескрипціях // Наукові записки Серія: Філологічні науки (мовознавство). Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. Вип. 116. С. 404–409.
6. Романишин Н. І. Контрастивна стилістика англійської та української мов : конспект лекцій. Львів : Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2010. 144 с.
7. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : підручник / О. О. Селіванова. Полтава : Довкілля-К, 2008. 712 с.
8. Тимченко Є. П. Порівняльна стилістика німецької та української мов : посібник для студентів-германістів філологічних та перекладацьких відділень вищих навчальних закладів. Вінниця : Нова книга, 2006. 240 с.
9. Широков В. А., Бугаков О. В., Грязнухіна Т. О. та ін. Корпусна лінгвістика. К. : Довіра, 2005. 472 с.
10. Широков В. А., Любченко Т. П., Шевченко І. В., Широков К. В. Граматичні системи. Феноменологічний підхід. К. : Наукова думка, 2018. 312 с.

Допоміжна

1. Андерш Й.Ф. Проблема мовних універсалій у сучасному американському мовознавстві / Й. Ф. Андерш // Мовознавство. 1975. № 3. С. 21–29.
2. Березенко В. М. Порівняльна типологія англійської та української мов (практикум) : Навч. посібник. К. : Вид. центр КНЛУ, 2017. 122 с.
3. Верба Л.Г. Порівняльна лексикологія англійської та української мов. Посібник для перекладацьких відділень вузів. Вінниця : Нова книга, 2003. 160 с.
4. Близнюк К. Р. Лексико-семантичне поле "патріотизм" в українській, англійській і польській мовах : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня к.філол.н. / Близнюк Катерина Ростиславівна ; [наук. кер. Лучик А. А.] ; Міністерство освіти і науки України, Донецький національний університет ім. Василя Стуса. Вінниця, 2019. 20 с.
5. Жлуктенко Ю., Бублик В. Контрастивна лінгвістика : Проблеми і перспективи // Мовознавство. 1976. № 4. С. 3–15.
6. Жлуктенко Ю. О. Контрастивний аналіз як прийом мовного дослідження // Нариси з контрастивної лінгвістики. К. : Наукова думка, 1979. С. 5–11.
7. Жлуктенко Ю. О. Порівняльна граматики української та англійської мов / Ю. О. Жлуктенко. К. : Рад. шк., 1960. 276 с.
8. Іваненко Н.В. Добро в англійській та українській мовних картинах світу. Монографія. Кіровоград: "Код", 2008. 200 с.
9. Кочерган М. П. Зіставне мовознавство: історія становлення і розвитку // Мовознавство, 2006. № 2–3.
10. Кочерган М. П. Зіставне мовознавство: методи, принципи, аспекти й рівні дослідження // Мовознавство, 2006. № 4. С. 34–51.
11. Кочерган М. Мовознавство на сучасному етапі // Дивослово. 2003. № 5. С. 24–29.
12. Лебедева Н. А., Бевзо Г. А., Малінська Г. Д. Порівняльна лексикологія української та англійської мов // Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія : Філологія. Журналістика. 2022. Том 33 (72). № 2. Ч. 2. С. 45–52.
13. Лучик А. А. Компонентний аналіз у зіставних дослідженнях лексичних одиниць // Сучасні дослідження з іноземної мови. Зб. наук. праць Вип. 7. Ужгород: ТОВ «Папірус -Ф», 2009. С. 258–262.
14. Лучик А. А. Національно-специфічне у зменшувально-пестливих та збільшувано-згрубілих прикметниках української і польської мов // Слов'янський вісник : Збірник наукових праць. Серія "Філологічні науки". Вип. 8. Рівне : РІШКСУ, 2009. С. 106–110.
15. Лучик А. А. Українське зіставне мовознавство: стан і перспективи // Мовознавство. 2014. № 6. С. 31–39.
16. Лучик А. А. Типологія відсубстантивного словотворення іменників на позначення істот в українській і польській мовах // Мовознавство, 2008. № 6. С. 34–40.
17. Лучик А.А. Семантика прислівникових еквівалентів української і російської мов. К., 2001. 218 с.

- 18.Пособчук О. О. Структурні особливості прийменникових еквівалентів слова в українській, німецькій та іспанській мовах : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.15 / Пособчук Оксана Олександрівна ; К. : ун-т ім. Бориса Грінченка. К., 2016. 20 с.
- 19.Семегин Т. С. Зіставна концептологія : сучасний стан і перспективи // *Studia Linguistica*. 2009. Вип. 2. С. 336–342.
- 20.Собков Ю. В. Типологія криптонімів англійської та української мов : автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.17 / Юрій Вікторович Собков ; Львівський національний університет ім. Івана Франка. Львів, 2008. 20 с.
- 21.Тимченко Є. П. Порівняльна стилістика німецької та української мов. Вінниця : Нова книга, 2006. 240 с.
- 22.Fillmore Ch. The case for case // *Grammatical relations*. N.-J. 1977. P. 59–81.
- 23.Fodor J. The language of thought. Cambridge (Mass), 1975.
- 24.König E. Transformational Grammar and Contrastive Analysis // *University of Stuttgart PAKS Project*. 1970. № 6. P. 43–59.
- 25.Taylor J. Linguistic categorization. Oxford : Oxford University Press, 1995.

Довідкова

1. Голянич М. І., Стефурак Р. І., Бабій І. О. Словник лінгвістичних термінів: лексикологія, фразеологія, лексикографія / за редакцією М. І. Голянич. Івано-Франківськ : Сімик, 2011. 272 с.
2. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2006. 716 с.
3. Струганець Л. В. Культура мови: Словник термінів. Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2000. 88 с.
4. Українська мова / Відп. ред. В.М. Русанівський, О.О. Тараненко : [енциклопедія]. К. : Вид-во «Українська енциклопедія ім. М.П. Бажана», 2004. 833 с.
5. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / За ред. С.Я. Єрмоленко. К. : Либідь, 2001. 224 с.
6. Українсько-англійський словник лінгвістичної термінології / Л.В. Коломієць, О.Л. Паламарчук, Г.П. Стрельчук, М.В. Шевченко. К. : Освіта України, 2013. 455 с.
7. Штерн І. Б. Вибрані топіки та лексикон сучасної лінгвістики : енциклопедичний словник для фахівців з теоретичних гуманіт. дисциплін та гуманіт. інформатики / І. Б. Штерн ; Міжнародний фонд «Відродження». К. : АртЕк, 1998. 335 с.

14.Рекомендовані інформаційні джерела

1. Алексеєнко С. І. Зіставне мовознавство і методика мови. URL : <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/4074/1/>